Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Campus Mölndal Enhet 4
2025

Innehåll

1. Inledning 3

Skolans förhållningssätt och vision 4

2. Kort analys av fjolårets åtgärder 5

3. Undersöka och kartlägga 5

Kartläggningsmetoder 5
Resultat och analys av kartläggning 6

4. Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer 7

Främjande åtgärder 7

5. Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer 8

Förebyggande åtgärder 8

6. Rutin om kränkning sker 10

Bilaga 1 Styrdokument 11

Bilaga 2 De sju diskrimineringsgrunderna 12

Bilaga 3 Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling 14

1. Inledning

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling har sin utgångspunkt i skolans uppdrag.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhälle vilar på. Ingen elev ska diskrimineras, trakasseras eller kränkas. Skolors arbete mot diskriminering och kränkande behandling regleras i diskrimineringslagen och i 6 kap. skollagen.

I Sveriges skolor gäller nolltolerans mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Alla elever ska garanteras en god utbildning i en trygg miljö.

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) har varje skola skyldighet att ta fram aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier, och enligt skollagen (2010:800) ska varje skola årligen upprätta en plan mot kränkande behandling. Skolor är därmed skyldiga att bedriva ett systematiskt förebyggande och främjande arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter och för att motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

Skolans arbete med förebyggande och främjande åtgärder ska utgå från:

- **Undersök** om det finns risker för diskriminering eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter verksamheten.
- **Analysera** orsaker till upptäckta risker och hinder
- **Vidta** de förebyggande och främjande **åtgärder** som behövs.
- **Följ upp** och utvärdera arbetet.

Skolans förhållningssätt och vision

Vår skola	
Så här vill vi att vår värdegrund ska genomsyra den dagliga verksamheten:	Varje elev och anställd på Campus Mölndal ska känna sig trygg och mötas av respekt för den man är. Den dagliga verksamheten ska främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
Delaktighet och ansvar	
Ansvarig för planen:	Ulrika Alestig
Planen gäller för perioden:	2025-04-01 – 2026-03-31
Elevernas delaktighet:	Elevernas delaktighet sker årligen via elevenkät, samt i samtal med andra elever och lärare när planen presenteras vid kursintroduktion. Inom grundläggande svenska som andraspråk har de elever som läser på plats lektioner om planens innehåll, om likabehandling och den värdegrund som skolan och samhället har gällande allas lika värde.
Personalens delaktighet:	Personalen har på APT tagit del av resultaten av elevenkäterna och bearbetat resultaten för att sedan planera för aktiviteter som främjar arbetet med allas lika värde.

2. Kort analys av fjolårets åtgärder

Fjolårets plan har utvärderats med hjälp av de svar eleverna på enheten lämnade i den enkät som de i november 2024 fick besvara, en enkät som skickades ut till samtliga elever på Campus Mölndal.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för skolenhet 4 innehöll 2024/2025 två huvudsakliga mål när det gäller det främjande och förebyggande arbetet:

- Alla elever ska känna till innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig diskriminerade, kränkta eller illa behandlade.

Vi kan konstatera att det fortfarande är många som inte känner till planen och som inte vet vart de ska vända sig om de t.ex. blivit kränkta. Vi kan se att det nu finns stora skillnader mellan de som läser på distans och de som läser på plats. De som läser på plats i skolan har en mycket högre grad av kunskap och förståelse. Åtgärderna har uppenbarligen inte fungerat när det gäller elever som läser på distans eller flex då ca 55 % av dem inte känner till planen. De åtgärder som har fokuserats på är att vid alla kursintroduktioner informerar lärarna om planen och det finns länkar till den på lärplattformen. Länkar finns också numera till den film som finns på vår hemsida om *Plan mot diskriminering och kränkande behandling (PDK)*. Är det en introduktion i klassrum finns det större möjlighet till dialog och sannolikt är det positivt för att ta till sig informationen. När det är introduktion till distanskurser sker den digitalt och kan inte eleven vara med “live” finns introduktionen inspelad. Vi vet att det eleven söker information om är vad som ska göras på kursen och hur allt fungerar med t.ex. inlämningar. PDK är inte det eleven fokuserar på i detta läge.

Utvärdering av årets plan kommer att ske kontinuerligt och då kopplat till de mål som vi valt att fokusera på, vilka framgår under rubrikerna *Främjande* och *Förebyggande arbete*.

3. Undersöka och kartlägga

Som grund för det förebyggande arbetet ska den egna verksamheten undersökas. Skolan behöver därför genomföra kartläggningar med hjälp av olika metoder för att upptäcka eventuella risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkningar eller andra hinder för elevers lika rättigheter och möjligheter.

Kartläggningsmetoder

Inför årets plan har den främsta kartläggningsmetoden varit den enkät som skickas till samtliga elever på Campus i november. Flertalet lärare genomför också enkäter i sina kurser och även om de främst utvärderar den aktuella kursen finns där även möjlighet att fånga upp ifall elever inte är nöjda med skolan.

Rektor har regelbundna avstämningar med skolans elevstödsteam och om de har fått till sig något i samtal med elever kan vi ha en dialog om detta. Oftast kan detta vara tidiga signaler och att vi kan vidta förebyggande insatser innan en kränkning sker, men kanske framför allt bidra till det främjande arbetet.

Personal har också möjlighet att på APT lyfta frågeställningar kopplat till innehållet i planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Resultat och analys av kartläggning

Svarsfrekvensen på enkäten i november 2024 var 54 %, vilket är en liten uppgång från 46,5 % föregående år. Det är inte en tillfredsställande svarsfrekvens, men när många elever inte är i skolan då de läser på distans/flex är vi hänvisade till att skriftligen skicka ut uppmaning/påminnelse om att svara och det ger tyvärr inte så god utdelning. Vi kommer fortsätta med att fundera på hur vi kan få upp svarsfrekvensen då enkätresultatet är vår främsta tillgång när det gäller att få ett underlag att analysera.

Svaren i elevenkäten visar att 6 elever av ca 300 som besvarade enkäten någon gång upplevt sig kränkt eller illa behandlad kopplat till sina studier. Det är utspritt på elever som läser på Hermods och hos oss på Campus. Tyvärr kan vi inte utläsa vad som hänt och om det handlar om att det är en situation som orsakats av annan elev eller personal. Vi har enbart utfall på hela Campus Mölndal och det man då ser är att det oftast handlar om en händelse kopplad till lärare och att det rör en verbal kränkning. Erfarenhetsmässigt vet vi att det oftast handlar om situationer där elev i samband med återkoppling på prov eller vid betygssamtal upplever sig bli illa behandlad. Vissa av dessa elever kontaktar rektor och efter samtal brukar elev oftast ha en ökad förståelse för det läraren sagt. Det är viktigt att eleven förstår att den dialog som man har med läraren handlar om bedömning kopplad till betygskriterier och inte av eleven som person.

I och med att majoriteten av eleverna på Mdl 4 läser på distans/flex är interaktionen med andra elever mycket begränsad, därav att det inte uppstår incidenter där elever hamnar i konflikt och t.ex. kränker varandra.

Det som enkätsvaren dock visar tydligt är att det fortfarande är många som inte känner till Planen mot diskriminering och kränkande behandling och likaså att många inte vet vart de ska vända sig om de upplever sig t.ex. kränkta. Detta är särskilt fallet då eleven läser på distans. Lite mer än hälften svarar att de inte känner till PDK eller vet vart man ska vända sig om man upplever en kränkning eller blir illa behandlad.

Vi är lite förbryllade att det ändå är nästan 25 % av de som läser med lektioner i skolan som inte har kännedom om planen. Här går läraren igenom innehållet och visar var man kan läsa den i sin helhet. Kanske är det dock så att man som elev inte lägger så stor vikt vid detta när man går på komvux och kanske bara ska läsa en kurs. Viktigt dock att informationen finns lätt tillgänglig på hemsida och i våra lokaler, utöver att enhetens plan finns på varje kurssida.

Ingen anmälan om kränkning, trakasseri eller diskriminering har inkommit under året.

4. Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer

Syftet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Det främjande arbetet pågår löpande och utan att något särskilt har hänt.

Främjande åtgärder

Friskfaktor	Kännedom om Plan mot diskriminering och kränkande behandling.			
Mål	Alla elever ska känna till innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling.			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Genomgång av planens innehåll vid kursintroduktion och fortsatt information på alla kurssidor på lärplattformen, inkl. länk till filmen som finns på vår hemsida.	Lärare och rektor	Kontinuerligt	Vid kursstart	Elevenkät nov -25 samt APT för resultatgenomgång.
Friskfaktor	Trygghet i vem man ska prata med vid kränkning eller diskriminering			
Mål	Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade på något sätt.			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Vid genomgång av planen vid kursstart ska lärare särskilt betona hur elev kan göra anmälan vid upplevelse av kränkning och vad som händer efter anmälan.	Lärare och rektor	Kontinuerligt	Vid kursstart	Elevenkät nov -25 samt APT januari 2026

5. Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer

Skolans förebyggande arbete handlar om att avvärja och åtgärda de risker man identifierat i verksamheten kring:

- diskriminering
- trakasserier
- sexuella trakasserier
- kränkande behandling
- hinder för lika rättigheter och möjligheter

Detta görs efter vad som kommit fram i resultat och analys av kartläggningen som genomförts.

Förebyggande åtgärder

Identifierad risk	Vi får inte kännedom om kränkningar etc som faktiskt sker pga att eleven inte känner till våra värderingar och Plan mot diskriminering och kränkande behandling samt inte vet hur man gör en anmälan.			
Mål	Alla elever känner till innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling för att veta hur man gör en anmälan.			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Genomgång av planens innehåll vid kursintroduktion och fortsatt information på alla kurssidor på lärplattformen, inkl. länk till filmen som finns på vår hemsida. Viktigt att särskilt betona hur elev kan göra anmälan vid upplevelse av kränkning och vad som händer efter anmälan.	Lärare och rektor	Kontinuerligt	Vid kursstart	Elevenkät nov -25 samt APT för resultatgenomgång.

Identifierad risk	Vi vet inte vad ca hälften av våra elever tycker om sin studiesituation då de inte besvarar elevenkäten.			
Mål	Andelen svarande på elevenkäten ökar till åtminstone 60% i nov 2025.			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Påminnelse om vikten av att eleven svarar på enkäten skickas ut från Campus Mölndal, inte enbart från undersökningsföretaget.	Rektor	I anslutning till att enkäten skickas ut i november 2025.	Besvarande av den utskickade enkäten.	Januari 2026 på enhetens APT.

6. Rutin om kränkning sker

Med kränkande behandling, eller kränkningar, avses i detta kapitel även diskriminering och trakasserier enligt diskrimineringslagen.

Anmälan
När personal får kännedom om att en elev har eller upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska händelsen anmälas till rektor via anmälan i Draft-it. Personal ska även anmäla till rektorn vid kännedom om en händelse som är uppenbart kränkande. Detta gäller både om eleven upplever sig utsatt av elev eller personal.

Rektorn ska så fort som möjligt anmäla detta till huvudman.

Händelsen ska utredas innan personal eller rektor bedömer ifall händelsen är kränkande eller inte.

Utredning
Utredningen ska ske så fort som möjligt efter att anmälan är gjord. Alla som är inblandade i händelsen ska omfattas av utredningen. Hur omfattande utredningen ska vara beror på vad som har hänt.

Syftet med utredningen är att få tillräcklig information för att kunna bedöma om händelsen har varit kränkande behandling enligt skollagen och för att kunna vidta de åtgärder som behövs för att kränkande behandling ska upphöra.

Om utredningen kommer fram till att händelsen inte har varit kränkande behandling i skollagens mening avslutas ärendet.

Om skolan får flera signaler om att en elev är utsatt för kränkande behandling ska skolan utreda utifrån ett helhetsgrepp i stället för att se varje händelse som separat.

Åtgärder
Om utredningen kommer fram till att eleven har utsatts för kränkande behandling i skollagens mening ska åtgärder vidtas till dess att kränkande behandling har upphört.

Uppföljning
Ärendet ska följas upp tills kränkande behandling har upphört. Om kränkande behandling inte har upphört ska befintliga eller nya åtgärder vidtas och följas upp.

Avslut
När kränkande behandling har upphört avslutas ärendet.

Digitalt system för hantering av upplevd kränkande behandling, diskriminering och trakasserier
Alla steg från anmälan till avslut hanteras i det digitala systemet Visma Draftit.

Huvudmannens uppföljning av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier
Utbildningsförvaltningens förvaltningskontor sammanställer de anmälningar som kommit in från rektorer till huvudman. Sammanställningen rapporteras till utbildningsnämnden.

Bilaga 1 Styrdokument

Lagstiftningen om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden. Då är det viktigt att personal och elever också känner till vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är.

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i diskrimineringslagen, medan förbud mot kränkande behandling regleras i skollagen. Personal på skolan har anmälningsplikt och förbud mot att diskriminera och kränka elever finns.

De styrdokument som planen utgår från är:

- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Bilaga 2 De sju diskrimineringsgrunderna

Diskriminering äger rum när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Funktionsnedsättning
- Ålder
- Kön
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Sexuell läggning
- Etnicitet
- Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning. Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en människas funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar, som fanns vid födseln, har uppstått senare eller förväntas uppstå. Funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse, du är lika skyddad av lagen även om du har en mindre omfattande funktionsnedsättning.

Ålder. Med ålder menas uppnådd levnadslängd. Skydd mot åldersdiskriminering omfattar alla och gäller alltså även i skolan. En person kan bli diskriminerad eller trakasserad för att hen behandlas utifrån sin ålder istället för utifrån sin person eller kompetens. Grunden för åldersdiskriminering är allmänna föreställningar om hur unga respektive äldre är, vad de klarar av och vilka drivkrafter de har.

Kön. Med kön avses de juridiska könen kvinna eller man. Könsdiskriminering handlar om att kvinnor och män inte behandlas som individer. Villkoren styrs i stället av föreställningar om hur de förväntas vara och uppträda utifrån sin könsroll, exempelvis när det gäller fysisk styrka, tekniskt kunnande, socialt ansvarstagande etc. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar även personer som avser att ändra eller har ändrat sitt juridiska kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck. När någon inte identifierar sig som kvinna eller man, eller genom sin klädsel, kroppsspråk, beteende eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Sexuell läggning. Exempelvis homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Sexuell läggning omfattar en människas hela liv och kan handla om sådant som identitet, samlevnadsform och kärlek. Om heterosexualitet alltid anses vara det ”normala” och förväntade blir det en styrande norm, den så kallade heteronormen. Därmed blir det ”onormalt” eller ”konstigt” att vara homo- eller bisexuell.

Etnicitet. När någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla har en etnisk tillhörighet. Alla kan därför bli utsatta för diskriminering. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet. En person kan också ha flera etniska tillhörigheter, till exempel om föräldrarna har olika etnisk bakgrund. Nationella minoriteter är etniska minoriteter.

Religion eller annan trosuppfattning. Exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Begreppet annan trosuppfattning är kopplat till religiös åskådning. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar omfattas inte av begreppet annan trosuppfattning eftersom de inte har någon koppling till religion. I många religioner och trosuppfattningar bekänner eller bekräftar man

sin tro genom handlingar. Lagen omfattar därför även de uttryck för tro som ingår i ens religion eller trosuppfattning som till exempel regler om kläder, bön, kost och så vidare.

Bilaga 3 Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Vad är direkt diskriminering?
Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Exempel på direkt diskriminering:

- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att hon bär huvudduk (religion)
- En elev med dyslexi får inte stöd i undervisningen (funktionshinder)
- En skola tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen (sexuell läggning)

Vad är indirekt diskriminering?
Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en generell bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Exempel på indirekt diskriminering:

- Alla elever serveras samma mat (elever med religion som förbjuder viss typ av mat diskrimineras)

Vad är bristande tillgänglighet?
Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Exempel på åtgärder som kan krävas kan vara att ta bort trösklar eller att erbjuda hjälpmedel som eleven behöver för att kunna delta i utbildningen.

Vad är instruktion att diskriminera?
Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, exempelvis en anställd pedagog, att diskriminera någon annan. Instruktion att diskriminera kan ske både direkt och indirekt.

Vad är trakasserier?
Trakasserier definieras i diskrimineringslagen (2008:567). Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.
Exempel på trakasserier kan vara att någon hånar en elev för att han bär kippa eller kallar någon för bög, hora, CP, mongo eller dampunge.
Trakasserier kan också ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Vad är sexuella trakasserier?
Trakasserier kan också vara av sexuell natur, då kallas de för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller ger närgångna blickar, oälkomna komplimanger, inbjudningar, anspelningar eller jargong. Det gemensamma för trakasserier och sexuella trakasserier är att beteendet är oönskat och att det är den person som är utsatt som bestämmer om det är kränkande eller inte. De sexuella trakasserierna behöver inte ha koppling till diskrimineringsgrunderna för att anses som sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier definieras i diskrimineringslagen.

Vad är kränkande behandling?
Arbetet mot kränkande behandling regleras i skollagen (2010:800, kap 6). Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering. Kränkningar kan, precis som diskriminering och trakasserier, ske både medvetet och omedvetet samt vid enstaka eller upprepade tillfällen.

Kränkande behandling kan vara:
- Verbalt: skällsord, förolämpningar och sprida rykten
- Socialt: utfrysning, miner och blickar
- Fysiskt: slag, knuffar oönskad beröring och förföljelse
- Text och bild: sms, mms, lappar, klotter, e-post, bloggar, video och chattsidor

Följande exempel kan uppfattas som kränkande behandling:
- Skolpersonal listar synligt så alla kan se de elever som inte lämnat in läxan eller som stör på lektionen
- En elev ger en annan elev en örfil
- Skolpersonal slår till en elev i affekt
- Skolpersonal påpekar en elevs vikt inför klassen
- Elev fotograferar klasskamrater i omklädningsrummet och lägger ut på sociala medier

Personen som utsätter någon annan för en kränkning behöver inte nödvändigtvis ha ont uppsåt eller mena något illa. Det räcker med att den som är utsatt känner ett obehag eller hot. Det är alltid personen som är utsatt som avgör vad som är en kränkning för just honom eller henne.

I fall av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på internet har skolan skyldighet att utreda om kränkningarna har koppling till skolan. Detta gäller även om kränkningar skett på elevernas fritid. Barn- och elevombudet övervakar tillsammans med Skolinspektionen den del av skollagen som gäller kränkande behandling.

Vad är repressalier?
Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.